

Ukraynalı Öğrencilere Türkçe'den Sözlü Çeviri Öğretiminde Ortaya Çıkan Zorluklar *

Tetiana TIMKOVA**

Öz. Son yıllarda, Ukrayna ile Türkiye arasındaki işbirliği çeşitli alanlarda (ekonomik, politik, sosyal, iş) hızla gelişmektedir. İkili ilişkilerin ekonomik eğilimi, Ukrayna ile Türkiye arasındaki siyasi diyalogu yoğunlaştırarak, daha önce görülmemiş bir artışa yol açarak, çok sayıda ortak devletlerarası projenin uygulanmasına neden oldu. Bu bağlamda, yüksek nitelikli tercüman, Türk dili uzmanı, diplomat olan çeşitli bölümlerde çalışacakların eğitimi özel önem kazanmıştır. İşgücü piyasasında, bir yandan daha fazla Türkçe uzmanlarına ihtiyaç duyulmaktadır, diğer yandan dilin ustahğının yanı sıra iletişimsel ve kültürel yeterlilik de dahil olmak üzere mesleki eğitimin kalitesine olan gereksinimler artmaktadır. Bu çalışmanın temelini; Türk dilinin özelliklerini ve Türk dilinden sözlü çeviri süreci sırasında ortaya çıkan zorlukların incelenmesi ayrıca da Ukraynalı öğrencilerine bu çeşit bir çevirinin öğretme metodolojisinin özellikleri ve zorlukları oluşturmaktadır. Bu çalışmada Ukraynalı öğrencilerine Türk dilinden sözlü çeviri öğretiminin temel ilkeleri kısaca ele alınmaktadır. Bu ilkelerin teorik bilgileri verildikten sonra sahadaki yansımaları incelenmiş, karşılaşılan sorunlar ve bu sorunların çözümleri hakkında bilgiler verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, yabancı dil, sözlü çeviri, öğretim, metodoloji.

Difficulties in the Teaching of Interpreting from Turkish to Ukrainian Students

Abstract. In recent years, cooperation between Ukraine and Turkey in various fields (economic, political, social, and business) was developing rapidly. Economic trends of bilateral relations, intensifying political cultural dialogue between Ukraine and Turkey has become the reason for implementation of many common international projects. In this context, the education of those who could work as high-qualified translators, Turkish language experts and diplomats has gained particular importance. At the labour market, increases the need for more Turkish language experts, so there is a need in qualitative education, including communicative and cultural competence. The basis of this study; The examination of the characteristics of the Turkish language and the difficulties that arise during the translation process from the Turkish language also constitutes the characteristics and challenges of the teaching methodology of this kind of translation for Ukrainian students. In this article there is the discussion of some basic principles of the teaching of a translation from Turkish into the Ukrainian language for Ukrainian students. After giving the theoretical information of these principles, we have explored their reflections in the field, has encountered the problems and were given the solutions of these problems.

Keywords: Turkish language, foreign language, oral translation, teaching, methodology.

* 4. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kongresinde Sözlü Olarak Sunulmuştur.

** Kiev Milli Dil Bilim Üniversitesi, Doğu Bilimleri Fakültesi, Türk Filoloji Bölümü, ttimkova@hotmail.com

1. GİRİŞ

Son yıllarda, Ukrayna ile Türkiye arasındaki işbirliği çeşitli alanlarda (ekonomik, politik, sosyal, iş) hızla gelişmektedir. İkili ilişkilerin ekonomik eğilimi, Ukrayna ile Türkiye arasındaki siyasi diyalogu yoğunlaştırarak, daha önce görülmemiş bir artışa yol açarak, çok sayıda ortak devletlerarası projenin uygulanmasına neden oldu. Bu bağlamda, yüksek nitelikli tercüman, Türk dili uzmanı, diplomat olan çeşitli bölümlerde çalışacakların eğitimi özel önem kazanmıştır; tercümanlık mesleğinin rolü giderek önem kazanmakta ve işgücü piyasasında bu alandaki uzmanların hizmetleri çok fazla talep görmektedir.

Türkiye'nin dışında Türkçe öğrenmek isteyenlerin sayısı hızla artmaktadır. Ukrayna'daki yüksek eğitim kurumlarında bu isteği karşılamak için yabancılara Türkçe öğretimi konusu önemle ele alınmaktadır. Türk dili ve çeviri, Kiev Ulusal Dilbilim Üniversitesinde ana uzmanlık olarak lisans ve yüksek lisans programlarında çalışılmaktadır. Eğitim üyeleri, tercüme öğretiminde çözülmesi gereken bir takım sorunlarla önemli problemlerle karşılaşır. Çalışmamızda bu sorunlar detaylı olarak araştırılmakta, sınıflandırılmakta ve muhtemel çözüm önerileri verilmektedir.

1.1 Amaç

Bu çalışma ile Ukraynalı öğrencilere Türkçe'den sözlü çeviri öğretiminde karşılaşılan sorunlar ilgili alan yazını doğrultusunda ele alınmaya çalışılmıştır.

Bu kapsamda araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. İncelenen makalelerde kullanılan araştırma türlerinin dağılımı nasıldır?
2. İncelenen makalelerde, Ukraynalı öğrencilere Türkçe'den sözlü çeviri öğretiminde karşılaşılan sorunlara ilişkin hangi konular ele alınmıştır?

Bu çalışmanın amacı, çağın şartlarına göre kendini güncelleyen, elindeki bilgileri yapılandırıp anlamlandıran ve bunları etkili bir şekilde aktarabilen sözlü çeviri uzmanları yetiştirmeyi amaçlayan dil becerilerinin öğretiminde karşılaşılan sorunları Türkçe öğretmeni adaylarının gözlemleri çerçevesinde tespit etmeye çalışmaktır. Bu amaç çerçevesinde bütüncül bir bakış açısı yakalayabilmek için alan yazında yapılan çalışmalarda göz önünde bulundurulmuştur. Tespit edilen konu başlıkları ile ilgili sorulara yönelik Türkçe öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Bu amacı mümkün mertebe detaylı bir şekilde gerçekleştirebilmek için Türkçe eğitimi ve öğretimi sürecinin temel bileşenlerinden olan Türkçe öğretim programı, Türkçe öğretmenliği ve özel alan yeterlikleri, milli eğitim politikalarını öğrenciye aktaran öğretmen, eğitim ve öğretimin gerçekleştiği yer (okul), önceki öğrenmeleriyle şekillenen ve istedik beceriler edindirilmek istenen öğrenci açısından ele alınmaya çalışılmıştır.

1.2 Problem

Modern dünyada Türkçenin öğretimi Ukrayna'daki üniversitelerde çok önemli. Bu Ukrayna'daki üniversitelerde Türkçe bölümlerin bulunmasıyla ilgili. Bu bölümler ve Türkçe lisans eğitimi alanlara (4 sene içerisinde), yüksek lisans programlarında da (1,5 sene) öğretilir. Bundan başka Türk dili Türkçenin grameri, Leksikoloji, Fonetik, Türk dilinin tarihi gibi derslerde öğretilir. Ayrıca üniversitelerin öğrencileri tezlerini Türk dilinde yazıyorlar. Ayrıca her Ukraynadaki bütün üniversitelerinde Türkiye Cumhuriyeti yardımıyla alınan Türkçe kitapları var. Öğrencilerimizin Türkiye'de staj yaptıkları da çok değerlidir. Ayrıca özel değişik Türkiye-Ukrayna, Ukrayna-Türkiye uluslararası sempozyumların düzenlenmesinin önemini altı çizilebilir. Pratik sonucu olarak Kiyev Ulusal Dilbilim Üniversitesinde Türk Filolojisi Bölümü yardımıyla 12-13 Ekim 2018 yılında gerçekleştirilmiş bugünkü 4. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Kongresi 'Göçmenlik ve Dil' konusunda uluslararası sempozyumun düzenlenmesi. Bu sempozyuma Ukrayna ve Türkiye üniversitelerinden 35 bilimadamı 44 bildiri ile katılmış. Bu öğrenciler, yüksek lisans öğrencileri, öğretmenler ve bilimadamları için çok değerli bir görgü oldu.

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması, veri analiz yöntemi hakkında bilgi verilmiştir.

Bu yazıda, Türk dili öğretimi özellikleri ve Türk dilinden sözlü çeviri süreci sırasında ortaya çıkan zorlukları, ayrıca da Ukraynalı öğrencilerine bu çeşit bir çevirinin öğretme metodolojisinin özellikleri incelenerek ele alınacaktır kuramsal analiz yöntemi kullanılıp ilgili divândaki şiirlerde geçen deyimler ele alınacaktır; bununla birlikte Oğuz Türkçesinin dil husûsiyetlerini taşıyan bu divânda yer alan deyimlerin anlamları ve özellikleri tanımlanacaktır. İncelemeye konu edilen için Şveytser A., Demirel Ö., Alyılmaz C., Candaş-Karababa, Z. C.'nin yayınları taranmıştır. Örnekler, deyimler Yûnus Emre'nin şiirlerinden alınıp anlam bakımından gruplara ayrılmış ve sonuç kısmında kısaca değerlendirilmiştir.

Sözlü çeviri, diller göz önüne alındığında genel olarak iki türlü yapılır. Ya diller arasında ya da dil ile farklı göstergeleri ve ifade biçimleri olan yapılar arasında gerçekleşir. Dolayısıyla, çeviri, yeterli derecede yüksek bir dil yeterliliğine sahip olmadan hakim olunamayan bağımsız bir konuşma aktivitesi türü olan bir çeşit dilsel aracılıktır. Tercüme, çeviri ve sözlü çeviri becerilerinin öğrenmesinde, diğer konuşma aktivitelerine sahip olma niteliği, yani yabancı dil becerilerinin kalitesi ve kendi dilinde iletişim kurma ve doğru ifade etme becerisi geliştirilir. Çeviri öğretilmesinde kullanılan en önemli metodlarının biri, çevirinin dilbilimsel birimlerin ve dilbilgisel yapıların mekanik olarak değiştirilmesinden çok, yaratıcı bir süreç olarak anlayışıdır.

2.1 Evren-Örneklem

Türkçenin aktüel olmasının Ukraynada çok büyük önemi var. Birincisi, Ukrayna-Türkiye arasındaki ilişkiler tarisel olarak yüzyıllarca devam etmekte. İkincisi, Türkiye ili Ukrayna arasındaki ilişkiler sadece ekonomi değil, kültürel bağlarının temelinde kurulur. Üçüncüsü, buna bütün dünyadaki eğitimin globalizasyonu hizmet ediyor. Dördüncüsü, bugün Ukraynanın birkaç yüksek eğitim kurumlarında çeviri uzmanları eğiten ve Türk dilinin, kültürünün yayılmasını sağlayan Türkçe bölümleri kurulmakta. Beşincisi, bundan başka, Türkiye-Ukrayna, Ukrayna-Türkiye ilişkilerin gelişmesinde uluslararası Turizmin de çok büyük önemi var.

Araştırmanın çalışma evrenini yabancılara Türkçe öğretimi ile ilgili yazılmış makaleler oluşturmaktadır. Araştırma evreninden olasılık dışı (amaçlı) örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile 1989 - 2011 yılları arasında yayınlanan 34 makale seçilmiştir. Araştırmada incelenen makaleler son kısımda belirtilmiştir.

Kolay ulaşılabilir durum örneklemesinde araştırmacı yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer. Bu yöntem araştırmaya hız ve pratiklik kazandırır. Bu örnekleme yöntemi yaygın olarak kullanılmakla birlikte sonuçları daha az genellenebilirdir. Ayrıca bu yöntemin maliyeti de diğer yöntemler göre daha azdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Tablo 1'de araştırma çerçevesinde incelenen makalelerin ulaşıldığı kaynağa ve yıllara göre dağılımı gösterilmiştir.

2.3 Verilerin Analizi

Farklı kültürlerden gelen ve farklı dillerde konuşan kişilerin aralarında iletişim sağlamayı amaçlayan tekniğe sözlü çeviri denir. Sözlü çeviri, konuşulan ya da sözlü olarak ifade edilen bir metnin bir dilden başka bir dile çevrilmesidir. Bu sözlü çeviri profesyonel kişiler tarafından yapılacak olan bir tekniktir. Bu teknikte tercümanlar konuşmacıların söylediklerini

dinleyerek, hedef dillere çevirmeleri ve karşı tarafta bulunan kişi veya kişilere en doğru şekilde aktarması ile gerçekleşmektedir.

3. BULGULAR

Öğrencilere sözlü çeviri öğretiminde öğretmenin öğrencinin alması gereken becerileri anlaması gerektirdiği ortada. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Ukraynalı öğrencilerin anadil yetileri önemli bir husustur. Bu yetiler okuma, anlama, aktarma, yorumlama vs becerilerdir. Yabancı dil bilinci anadil aracılığı ile sağlanır, bir dil bilinci olmadan, yabancı dil öğretimine kalkışmak, devamında başarısızlık getirecektir. Sözlü çeviri yapan çevirmenin temel becerileri, sözlü metni kulak tarafından algılama ve söylenenleri anlama yeteneğini; metni ezberleme ve gerektiğinde kaydetme yeteneğini, iki dilde düşünme arasında anında geçiş yapma yeteneğini; bir dilde konuşulan düşünceleri başka bir dille ifade etme yeteneğini içerir. Eğitimin amacı, ilk etapta, öğrencilerin mesleki çeviri düşünme oluşumu olmalıdır. Çevirmen, orijinalin metnini analiz edebilmeli ve çevresini geniş bir bağlam haline getirmeli, böylece zihninde orijinalde açıklanan durumun fragmanının görüntüsü yansıtılmalıdır. Bu derin analiz, yalnızca metnin anlamını tam olarak anlamakla mümkündür. Yabancı bir metni algılamamanın ana zorluğu yabancı bir metni dinlerken ortaya çıkar. Sözlü konuşmanın algılanması, aktif dinlemeye dayalı anlamlı bir iletişim modelinin inşasıdır. Bu süreç, duyuşal düzeyde sözlü iletişim algılanmasını, bir sözcüğün bileşimindeki sinyal seslerinin izolasyonu ve algısal düzeydeki tanımlanması, cümlenin anlamının ve bütün mesajın bir bütün olarak kurulmasını içerir. Anlamsal algı büyük ölçüde dinleyicinin bireysel ve kişisel özelliklerine, öncelikle düşünme ve kişilik yöneliminin esnekliğine bağlıdır (<http://psychology.academic.ru>). Büyük konuşma bölümlerini ezberleme sorunu, en önemli bilgileri izole etme ve sıkıştırma uygulaması yeteneği ile yakından bağlıdır. Tercüme etme öğrenmesi sırasında, hafızayı geliştirmeyi amaçlayan alıştırımlara ve mantıksal ve anlam ifade etme yeteneklerine yeterince dikkat etmek gerek. Türkçe'den Ukraynaca'ya sözlü çeviri öğretilmesi sürecinde, öğrencilerin metin anlamasında ortaya çıkan zorluklar yanı sıra çeviri dilinde kurulacak ifadelerin doğru şekilde aktarması ve bununla ilgili zorluklarla karşılaşması ön plana çıkar. Hint-Avrupa dil ailesi grubu içinde yer alan Ukraynaca ile Ural Altay dil ailesi içinde bulunan Türkiye Türkçesi arasında gramer olarak önemli farklılıklar bulunmaktadır. Bu dillerin alfabelerinde ve gramer yapılarında farklılıklar bulunmaktadır. Ortak kullanılan sözcüklerin sayısı ise azdır. Bu farklılıklar, Ukraynalılara Türkçe öğretimi konusunda birçok soru ve sorunu da beraberinde getirmektedir. Türkçe'den Ukraynaca'ya sözlü çeviri

öğretilmesi sürecinde, ortaya çıkan zorluklar arasında her şeyden önce Ukraynaca'dan çok farklı olan Türkçe'nin sözdizimi gelir: Türkçe'de, kelimelerin öbikleşmesindeki temel kural şudur ki yardımcı her zaman ana ögeden önce gelir:

- belirten belirtilenden önce gelir: *odanın kapısı, sınav odası*;
- zarflar, sıfatlardan, fiillerden ya da kendi gibi bir kelimedenden önce gelir: *hızlı gitmek*;
- sıfat isimden önce gelir: *uyku saati, konuştuğum beyefendi, koşan çocuk, damı yanan ev* ve başka (Haydar Ediskun: 2017, 114).

Ukraynaca'daki öbikleşmesindeki söz dizimi duruma göre değişir. Türkçe cümlesindeki yüklem yeri de Ukraynalı öğrenciler için ayrı bir zorluk oluşturur. Nesirde yüklem genellikle cümle sonunda bulunur, bu Türkçe'nin bir özelliğidir ve bu özellik şu kurala bağlanabilir: Türkçe'de, yardımcı öge, temel ögeden önce gelir, yani temel öge en sonunda bulunur. Yüklem, cümlenin temel ögesi olduğuna göre, bu kural gereğince konuşmada ya da nesirde genellikle cümle sonunda bulunur. (Haydar Ediskun: 2017, 330). İşte bu özellik Türkçe'den simultane çeviri yapılmasını imkânsız hale getiren bir özelliktir: eğer cümle, sonuna kadar dinlenilmiş olmazsa – duyulanan anlamı anlayıp çeviri dilinde tamamen aktarmak mümkün olmayacaktır. Bununla birlikte yalnız manzumelerde, deyimlerde, atalar sözünde ve konuşma dilindeki devrik cümlelerde yüklem cümle sonunda bulunmayabilir. Türkçe'de tümleyici (bağlı) cümleler her zaman ana cümleden ve onun yükleminden önce gelir ve Ukraynaca'nın aksine bu gibi cümlelerde neredeyse hiçbir bağlaç yoktur:

Konuştuğunuz kadın kimdir? Müdürün yarın geleceğini biliyoruz.

Türkçe'deki *ki* bağlacıyla kurulmuş bağlı cümleler de var fakat bunlar aslında Türkçe olmayan cümlelerdir:

Şüphesiz ki bir gün her canlı ölecektir. (Haydar Ediskun: 2017, 388).

Ukraynaca'daki bağlı cümleler her zaman bağlaçlar vasıtasıyla bağlanır. Sözlü çeviri öğretiminde konuşma ve dinleme, öncelikli beceriler olarak kabul edilirken doğru telaffuz ve dil bilgisinin de vurgulandığı önemli olan eğitim yöntemi dil öğretimine alışkanlık geliştirmek olarak bakılmış, hedef dildeki yapıların diyaloglar şeklinde ve sırasıyla sunulması gerektiği, dil öğretiminde taklit, tekrar ve ezberin önemli olduğu sanılır (Demirel, 2013). Anlam bilgisine ilişkin sorunlar da az değildir. Türkiye'nin dilini öğretirken bu ülkenin kültürünü de öğretmeliyiz. Külürü ayrı tutup sadece dili yapısal bir şekilde, dilbilgisi kurallarını öğreterek öğrenciler bunu tam anlamıyla öğrenmiş olamaz. Bu noktada amacımız, özellikle yabancı dil öğretimi açısından irdelendiğinde, hedef dili öğrenirken kültürün ne kadar yer alması gerektiği

üzerinde durmaktır. Bir dili öğretirken o dilin kültürünü tamamen ayrı tutmak, o dilin tam öğretilmesi ve anlaşılabilirliği açısından hiç de doğru bir yaklaşım değildir. Hangi dili öğrenirsek öğrenelim birçok deyim, atasözü, mecaz, teşbih gibi o dile ait birçok ifadeyi öğrenmekten kendimizi soyutlayamayız. Türkçe, birçokunun Ukraynaca'da eşleşmelerinin bulunması zor hatta da imkânsız olan ifadeler ve nezaket sözleriyle doludur. Bunun en kolay örnekleri arasında şunları dizebiliriz: *Hoş geldiniz* ifadesini Ukraynaca'ya çevirmek kolay olmakla birlikte cevabı olan *Hoş bulduk* ifadesinin tam Ukraynaca'sı yoktur. Bir işe başlayacak insana *Kolay gelsin* denir; giden insana da *Güle güle* denir, bu ifadelerin anlamını bunlardan çıkarmak mümkün değil. Sadece *Güle güle* ifadesinin etimolojisini inceleyip bunun *Güle güle git, güle güle gel* atalarsözünün kısaltılmış versiyon olduğunu çıkartarak bunu doğru bir şekilde çevirmek mümkündür. Bu gibi sözlerin, anlatım biçimlerinin Ukraynaca ile karşılaştırıldığında Türkçe'de daha sıklıkla kullanıldığı gözlemlenir. Dolayısıyla Türk kültürünü bilmeyen Ukraynalı, bunları doğru bir şekilde asla çeviremez. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin de dikkatini çeken bu durum, Türkçe öğretiminde bir sorun olarak tanımlanamasa da öğrencinin anadilinde bu gibi sözlere karşılık olmaması veya başka biçimde ifade ediliyor olması Türkçe öğretmenlerin bu konuya özen göstermesi ve Türk kültürünü yansıtan atasözü, deyim ve kalıp sözlere, Türkçe derslerinde özenle yer verilmesi gerekliliğini vurgulamak istiyorum. Ayrıca konuşma temposu da önemli bir rol oynamakta: Türkçe ana dili olarak konuşan kişiler epey hızlı bir şekilde konuşmaktadır. Ukrayna'da yaşayan Türklerin sayısı oldukça azdır. Bu sebeple öğrencilerin pratik yapma imkânı da oldukça azdır, Türkçe konuşabildikleri alan sınırlıdır. Öğrenciler, sadece sınıf ortamında pratik yapma imkânı bulabilmektedir bu da dili öğrenme sürecini olumsuz bir şekilde etkileyen faktörlerden biridir. Temel zorlukları tarif ettikten sonra bunları aşmak için şu tavsiyelerde bulunabiliriz. Türkçe okuma ve yazma en kolay konuşma aktiviteleridir. Ancak, pratikte görüldüğü gibi, okuma ev ödevi olarak, okuma becerilerini ve yeteneklerini geliştirmede en önemli faktörlerden biridir. Türkçe öğreniminde temel metodlardan biri konuşma olmalı. Konuşma dili becerileri ve yetenekleri, diğer bütün konuşma aktivitelerinde becerilerin geliştirilmesine katkıda bulunur. Konuşmadaki zorlukların üstesinden gelmek için öğrenme etkinliklerinin en önemli kısmı ilgi ve motivasyon olmalıdır. Öğretmen, öğrencilerin Türkçe'yi daha iyi anlamasını ve anlaşılmasını sağlamak amacıyla, onlara konuşmacıların otantik ses ve video çekimleri sunmalıdır. Böylelikle, Türk dili eğitimi sırasında öğrencilerin yaşadığı zorlukların temel nedeni, Türkçe ve Ukraynaca'daki dil yapısı arasındaki önemli farklılıklardır. Aynı zamanda dil öğreniminin zorluğu onun karmaşıklığı, dil zihniyeti ve ana dil konuşan kişilerin ulusal

kültürel kimliğinden de etkilenir. Buna ek olarak öğretmen, Türkçe ve sözlü çeviri öğretirken, yüksek kabiliyetli çevirmen eğitmek amacıyla, öğrencilerin kültürlerarası, sosyal-kültürel ve sosyal-dilbilimsel yetki oluşturulmasına yardımcı olacak Türkiye hakkında gerekli tüm bilgi edinmesini sağlamalıdır.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmadan anlaşılacağı üzere Türkçe, öğretimi itibarıyla hafife alınmayacak bir dildir. Kendine özgü yapısı ve kullanımlarıyla yine kendine ait bir saha oluşturmaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde görev alacak kişilerin genel anlamda bir dil mantığına sahip olması gerektiği düşünülmektedir. Türkçenin yabancı bir dil olarak çağdaş dil öğretim yöntem ve teknikleriyle öğretilmesi için Türkçenin dilbilgisini işlevsel açıdan ve her yönüyle betimleyen çalışmaların yeterli olmaması, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde kullanılacak ders kitaplarına kaynaklık edememesi önemli bir eksikliklerdir. Türkçenin dilbilgisini işlevsel açıdan ve her yönüyle betimleyen çalışmalar, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesine kaynaklık etmelidir. Öğrenci açısından ise Türkçe öğrenimi sürecinde Türkçenin sesletimi, biçim bilgisi ve tümce yapısından kaynaklanan çeşitli sorunlarla karşılaşılır. Dillerin farklı ses yapılarından kaynaklanan sorunları aşmak için derslerde öğrencinin ‘kulak dil alışkanlığını’ geliştirecek alıştırmalara yer verilmelidir. Öğrenenlerin yaşına ve düzeyine uygun olarak hazırlanan çeşitli etkinlikler, alıştırmalar ve okuma metinleri ile de anlam ve anlatma becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmelidir. Öğrencilerin Türkçeyi anlamaya ve anlatmaya ilişkin yaşadığı sorunlar, özenle oluşturulmuş veya seçilmiş yazınsal metinlerin derslerde işlenmesiyle çözümlenebilir. Türkçenin anlam ve anlatım varsıllığını öğrenenlere yansıtmak önemli bir konudur. Nitelikli metinlerin kullanılması, bu metinlerden hareketle dört temel beceriyi geliştirmeye ilişkin etkinliklerin yapılması, öğrenenlere Türk yazının tanıtılmasıyla Türkçe dersleri, Türk kültürünü ve yaşamını yansıtan kültürlerarası bir köprüye de dönüşecektir.

4.1 Sonuçlar

Bu kısım çalışmanın sonuç, tartışma ve öneriler bölümlerini içermelidir.

4.2 Öneriler

Ukraynada Türk dilinin geliştirilmesi için Türkiye-Ukrayna, Ukrayna-Türkiye sempozyumların gerçekleştirilmesi yapılması Ukraynalı öğrenciler için çok önemli. Bununla beraber, Türk dilini öz dili olarak konuşanların ve Türkiyeden gelen bilimadamların davet

etmesiyle Ukraynadaki üniversitelerde kongrelerin yapılması da çok değerli. Kiyev Ulusal Dilbilim Üniversitesi Türk Filolojisi Bölümü öğrencileri, yüksek lisans programlarında da okuyan öğrencileri Ukraynada staj ve eğitim için almaya hazırdır. Türk filolojisi Bölümünün modern kitaplar içeren kütüphanenin kurulması oluludur. Kiyev'deki Yunus Emre Enstitüsü ile Türk dilinin ve kültürünün Ukrayna'da öğrenmesini sağlayan dostça verimli ilişkilerinin altını da çizmek istiyoruz.

KAYNAKÇA

- Швейцер А. Д. *Теория перевода. Статус, проблемы, аспекты.* — М.: Наука, 1988.
- Лингвистический энциклопедический словарь* / Гл. ред. В. Н. Ярцева. — М. : Сов. энциклопедия, 1990. — 685 с.
- Alyılmaz, C. (2010). Türkçe Öğretiminin Sorunları. *Turkish Studies*, 5(3), 728-749.
- Başkanlık T. C. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu. TÜRK DİL KURUMU [Elektronный ресурс]. — Режим доступа : URL : http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=77.
- Brands H. W. (1973). *Studien zum Wortbestand der Türksprachen* / H. W. Brands. — Leiden, — 103 p.
- Candaş-Karababa, Z. C. (2009). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi ve karşılaşılan sorunlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), 265-278.
- Çoban, A. (2016). Türkçe eğitimi ve öğretiminin sorunları. *Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature*, 2(1), 121-138.
- Demirel, Ö. (2013). *ELT Methodology*. Ankara: Pegem Akademi.
- Yağcı, G. (2017). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Belarus Örneği. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 65(1), 191-199.